

ANS Nr 2-2014

2014-09-18

**Meddelande från Transportstyrelsen om luftfart, 601 73 Norrköping,
telefon 0771-503 503**

Meddelande från Transportstyrelsen om luftfart (MFL) kommer ut när det finns ett behov av att informera verksamhetsutövare på luftfartsområdet. MFL innehåller endast information och har inte bindande verkan. När det gäller regler hänvisas till Transportstyrelsens hemsida som finns på <http://www.transportstyrelsen.se/sv/Regler/Regler-for-luftfart/>

Sterilt koncept inom flygtrafikledningstjänsten**Bakgrund**

Den 8 september 2011 inträffade ett allvarligt tillbud mellan ett luftfartyg och ett servicefordon på Landvetter flygplats. Luftfartyget startade från bana 21 samtidigt som ett servicefordon närmade sig den högra bankanten. Servicefordonet stannade ca 40 m från luftfartygets lätningspunkt.

Genom intervjuer samt ljudinspelningar från tornet har det framkommit att det förekom samtal av privat karaktär mellan flygledarna både i anslutning till att servicefordonet angav sin position till tornet och i samband med överlämning mellan flygledarna

Utredning av Statens haverikommission

Statens haverikommission (SHK) utredde tillbudet och i augusti 2012 presenterades slutrapporten (RL 2012:16). SHK noterar att det inte finns några föreskrifter angående samtal av privat karaktär under utövandet av flygtrafikledningstjänst men nämner i rapporten att inom den kommersiella luftfarten tillämpas konceptet steril cockpit under vissa kritiska faser av flygningen. Steril cockpit innebär begränsning av aktiviteter i cockpit till det som är operativt viktigt under faser av flygningen då det är mycket att göra.

I slutrapporten fick Transportstyrelsen en rekommendation (R2) som lyder:

Transportstyrelsen ska vidta åtgärder för att säkerställa användandet av ett sterilt koncept för flygledare under vissa faser i operativ position.

Transportstyrelsens omhändertagande av rekommendationen från SHK

Transportstyrelsen skickade i september 2013 ut ett brev till samtliga certifierade leverantörer av flygtrafikledningstjänst för att påtala vikten av att de inom ramarna för sina respektive säkerhetsledningssystem ska beakta frågan om sterilt koncept (begränsning av aktiviteter i operativ position då det är mycket att göra) vid sina flygtrafikledningseenheter. Transportstyrelsen har efter detta utskick begärt att få återkoppling från leverantörerna om hur frågan har hanterats på flygtrafikledningseenheterna efter utskicket av ovanstående brev.

Transportstyrelsen har med hjälp av den information som flygtrafikledningsenheterna lämnat, analyserat behovet av föreskrifter om sterilt koncept inom flygtrafikledningstjänsten. Analysarbetet utgick ifrån följande förslag på målstyrande reglering:

En leverantör av flygtrafikledningstjänst ska inarbeta syftet med sterilt koncept i sitt säkerhetsledningssystem.

Transportstyrelsens analys visar dock att en sådan reglering inte ger den effekt som SHK avsåg med sin rekommendation. Analysen visar att syftet kan uppnås hos varje leverantör av flygtrafikledningstjänst genom Transportstyrelsens riktade information samt diskussion och ordinarie flygsäkerhetsarbete på respektive flygtrafikledningsenhet.

Transportstyrelsen vill sprida goda exempel

I det material som inkommit till Transportstyrelsen finns en mängd goda exempel på hur flygtrafikledningsenheterna arbetar med sterilt koncept. Här nedan listas några aktiviteter som kan användas i det kontinuerliga flygsäkerhetsarbete som leverantörer av flygtrafikledningstjänst genomför.

- Definiera sterilt koncept

Exempel: När flygtrafikledningstjänst utövas ska tjänsten bedrivas utan att flygsäkerheten påverkas negativt av varken yttre eller inre faktorer.

- Definiera kritiska områden/kritiska faser.

Exempel: När det finns luftfartyg i flygplatsens närhet, när luftfartyg ges klarering för push back, när luftfartyg är under inflygning, taxning eller när det finns luftfartyg i kontrollzonen.

- Genomför en riskanalys kring sterilt koncept.
- Se över rutiner för positionsöverlämning.
- Ha en stående punkt om sterilt koncept på agendan för flygtrafikledningsenhetens möten.
- Se över rutiner för studiebesök i operativa lokaler.
- Bestäm hur böcker och tidningar får användas i operativ position.
- Bestäm i vilken utsträckning TV-tittande samt användande av internet i operativ position är tillåtet.
- Inför sterilt koncept i flygtrafikledningsenhetens utbildningsplan samt i enhetens kontinuerliga värdegrundsarbete.

Kontaktperson: Maria Nilsson

Telefon: 010-495 31 32

E-post: maria.nilsson@transportstyrelsen.se